

Griffiths
Csontok háza

Griffiths
Csontok háza

Kossuth Kiadó

A fordítás alapja:
A Room Full of Bones: A Ruth Galloway Mystery (Book 4)
by Elly Griffiths
First published in Great Briwtain in 2012 by Quercus,
an Hachette UK company

Fordította
Svoboda Róbert

Szerkesztette
Böröczki Tamás

Borítóterv
Chris Covers

A borítófotók forrása
Freepik, Pixabay

ISBN 978-963-636-341-3

Minden jog fenntartva

Copyright © 2012 by Elly Griffiths
Hungarian edition © Kossuth Kiadó 2024
Hungarian translation © Svoboda Róbert 2024

Nancynek és Anitának

Prológus

2009. október 31.

A koporsó határozottan egészségügyi és biztonsági kockázatot jelent. Elfoglalja az egész előteret, nem lát-
szik tőle a kitömött alka madár, az 1800-as évek beli
King's Lynn térképe és a meglehetősen koszos olajfest-
mény, amely Lord Percival Smitht, a múzeum alapítóját
ábrázolja. A koporsó fa oldalfalai duzzadtak és rot-
hadtak, és úgy fest, mintha bármelyik pillanatban kiad-
hatná minden bizonnyal hátborzongató tartalmát. Bár-
melyik látogató akadálynak érezné a tárgy jelenlétét, sőt
egyenest nyugtalanítónak. De ma, ahogy a legtöbb nap,
nincsenek látogatók a Smith Múzeumban. A kurátor,
Neil Topham egyedül áll az előtér távolabbi végében,
és meglehetősen tanácstalanul nézi a földön fekvő, vész-
jósló alakú dobozt. A két rendőr, aki elcipelte idáig, nem
mutat hajlandóságot, hogy tovább cipelje. Csak állnak
ott izzadtan és lázadó arckifejezéssel a védőfelszere-
lésükben, a porlepte csillár alatt, amelyet Lady Caroline
Smith (1884–1960) adományozott a múzeumnak.

– Nem hagyhatják itt csak úgy – mondja Neil.

– Nekünk azt mondták, hogy vigyük a Smith Múzeumba – mondja a két férfi közül a fiatalabbik, Roy „Rocky” Taylor rendőrtiszt.

– De hát nem hagyhatják csak úgy itt az előtérben! – tiltakozik Neil. – Azt akarom, hogy a helytörténeti terembe kerüljön.

– Az odafent van? – kérdezi az idősebb férfi, Tom Henty őrmester.

– Nem.

– Az jó, mert az emeletre nem visszük fel. A szakszervezet nem engedi.

Neil nem tudja eldönteni, hogy tréfál-e vele, vagy sem. Van a rendőröknek szakszervezetük? De aztán félreáll, amint a két férfi újra vállára veszi a terhét, és elindul vele, megannyi üvegszem kereszttüzeiben, a természettudományi termen át egy kisebb terembe, amelyet falfestmény díszít: Norfolk a történelem során. A terem közepén egy kecskelábú asztal áll, a rendőrök erre teszik le a koporsót.

– Most már a magáé – mondja Taylor szuszogva.

– De ki ne nyissa! – figyelmezteti Henty. – Csak amikor már itt lesznek a nagyágyúk.

– Nem fogom – mondja Neil. Ennek ellenére lenyűgözve, szinte kiéhezve nézi a dobozt, melynek megrepedt fedele szerény betekintést enged a belül lévő borzalmakra.

– Whitcliffe rendőrfőkapitány már úton van.

– A főnök is jön? – kérdezi Taylor.

Bár Whitcliffe a legfőbb rendőr Norfolkban, Taylor-nak és a hozzá hasonlóknak mégis mindig Harry Nelson nyomozó főfelügyelő lesz a főnök.

– Nem – válaszolja Henty. – Nem igazán neki való az ilyesmi. Újságírók is lesznek, bosszantóak. Tudod, hogy a főnök mennyire utálja a firkászokat.

– Az egyetemről is jön valaki – veti közbe Neil.

– Dr. Ruth Galloway, az igazságügyi régészeti vezetője. Ő fogja felügyelni a felnyitást.

– Találkoztam már vele – mondja Henty. – Érti a dolgát.

– Nagyon izgalmas – mondja Neil, és lopva már-már mohó pillantást vet a koporsóra.

– Ha maga mondja – szól Henty. – Gyere, Rocky! Vár a munka. A gonosz sohasem alszik.

1

Dr. Ruth Galloway, az igazságügyi régészet vezetője az Észak-norfolki Egyetemen, nem koporsókon és újságírókon töpreng, de még csak azon sem, hogy találkozik-e majd Harry Nelson nyomozó főfelügyelővel a Smith Múzeumban. Helyette épp átviharzik King's Lynn egyetlen Somerfield élelmiszer-áruházán, s közben azon gondolkodik, hogy rossz anya-e, ha csokis pálcikákat vesz a gyerekeknek, és hogy körülbelül mennyi bort iszik majd meg négy anya és válogatott partnereik. Holnap lesz Ruth lányának az első születésnapja, és Ruth eredeti elképzelése ellenére meggyőzték, hogy tartson neki zsúrt.

– De hát nem is fog emlékezni rá – mondta Ruth panaszosan legjobb barátnőjének, Shonának, aki öt hónapos terhes, és ragyog a közelgő anyaságtól.

– De te emlékezni fogsz rá – válaszolta Shona. – Csodás kis esemény lesz. Kate első születésnapja. Lesz torta, kibontogatja az ajándékait, játszik a kis barátaival.

– Kate nem játszik a barátaival – mondta Ruth tiltakozva. – Többnyire csak kupán vágja őket építőkoc-kával.

De így is hagyta magát meggyőzni. És valamelyest ő is úgy gondolja, hogy csodás esemény lesz, azon ritka alkalmak egyike, amikor hátradőlhet, és nézheti, ahogy Kate csomagolópapírt tép szét, és E-számokkal tömi magát, miközben ő azt gondolja majd: mégsem végeztem olyan rossz munkát anyaként.

Miközben Ruth elviharzik az üdítő sor mellett, hirtelen feltűnik neki, hogy a szupermarketet hatalmukba kerítették a sötétség erői. Seprűk és üstök versengenek a helyért a polcokon műanyag tökökkel és sötétben fluoreszkáló vámpírfogsorokkal. Denevérek lógnak a plafonról, és ahogy Ruth befordul az utolsó kanyarnál, szemtől szembe kerül egy életnagyságú, boszorkányköpönyeget és kalapot viselő alakkal, melynek arcát maszk fedi, amit (meg kell hagyni, eléggé hüén az eredetihez) Munch *A sikoly* című festményéről mintáztak. Ruth is kis híján felsikolt. Hát persze, halloween van. Kate épphogy csak megúsza, hogy október 31-én születessen, ami, azzal együtt, hogy van egy pogány keresztapja, egy előjellel több lett volna a kelleténél. A lánya november 1-jén született, ami mindenszentek napja a szerint a katolikus pap szerint, akit, Ruth meglepetésére, szinte már a barátjának mondhat. Ruth nem hisz Istenben, sem az ördögben, de mindig hasznos lehet, ha melletted áll pár szent, gondolja, miközben kipakolja a kasszánál a szalagra a bevásárlást. Fura, hogy a halottak napját a mindenszentek napja követi. Vagy talán nem is olyan fura. Végül is mi mások a szentek, mint halott emberek? És Ruth a saját kárán megtanulta, hogy a szent és a bűnös közti határvonal olykor meglehetősen elmosódott.

Bepakolja a vásárolt holmikat a jó öreg, rozsdáette kocsjába. Két óra van. Háromra a múzeumba kell érnie, így nincs már ideje hazamenni előtte. Nagyon reméli, hogy a csokoládés pálcikák nem olvadnak meg a csomag-tartóban. Októberhez képest enyhe az idő ma, de nem éppen meleg. Ruth fekete nadrágot visel és fekete kabátot. Hosszú, zöld sálát csavar a nyaka köré, és reméli a legjobbakat. Tudja, hogy fotósok is lesznek a múzeumban, de egy kis szerencsével el tud bújni Whitcliffe rendőrfőkapitány mögött. Máskor, normál esetben nem jutna el ilyen eseményre. A főnöke, Phil imád a figyelem középpontjában lenni, így mindig ő az első, amikor a sajtónak is köze van a dologhoz. Két éve, amikor az *Időcsapat* eljött egy közeli római kori ásatásra, Phil odafurakodott a kamerák elé, míg Ruth megbújt egy árokban.

– Nem igazság – mondta akkor Shona, aki annak ellenére, hogy együtt van vele, jól ismeri Phil hibáit.
– Te voltál a szakértő, nem ő.

De Ruth nem bánta. Utál a figyelem középpontjában lenni. Jobban szereti a kutatást, a háttérmunkálót, a leletek alapos átnézését. Különbösen is, a kamera állítólag öt kilóval többnek láttatja az embert, amihez Ruth a közel nyolcvanhárom kilójával nem ragaszkodik.

De Phil elutazott egy konferenciára, így Ruthnak kell ott lennie a koporsó ünnepélyes felnyitására. Az ilyesmit általában kerülné, mint a pestist. Nem szeret a nyilvánosság előtt szerepelni, és kifejezetten rosszul van a gondolattól, hogy főműsoridőben, előben kell felnyitnia azt a koporsót (na jó, csak a regionális tévében).

– Őrizkedj a holtak bolygatásától – Erik ezt szokta mondani. Erik Anderssen, alias Erik, a viking Ruth egyetemi tanára, majd később mentora és példaképe hosszú éveken át. Most már elég bonyolult érzéseket táplál Erik iránt, de attól még a hangja aggasztó gyakorisággal szólal meg Ruth fejében. Persze a holtak bolygatása foglalkozási ártalom a régészeknél, de Ruth mindig igyekszik tisztelettel bánni a csontokkal, bármilyen régóta is halott az az ember, aki után megmaradtak. Egy rémálomba illő nyáron át háborús tömegsírokat tárt fel Boszniában, olyan helyeken, ahol a gyakran csak pár hónapja meggyilkoltak holttesteit bedobták egy gödörbe, és hagyták, hogy ott rohadjanak a napon. Kiásta egy kétezer éve halott lány maradványait is, egy vaskori lányét, akinek tökéletes állapotban megmaradt karján még mindig ott volt a száraz fűből fonott karkötője. Megtalálta rómaiak csontjait, akiket falak alá temettek, áldozatként Janusnak, a kétarcú istennek, és feltárta mindössze hetven éve megölt katonák maradványait is. De sosem felejt el, hogy emberekről van szó, akik egykor éltek, és akiket valaha szerettek. Ruth nem hisz a túlvilági létben, ami véleménye szerint még inkább ok arra, hogy tisztelettel bánjunk az emberi maradványokkal. Hiszen csak ez maradt belőlük.

A fakoporsóról úgy gondolják, hogy Augustine Smith püspöké lehet. Építőmunkások fedezték fel, amikor elkezdtek dolgozni egy új szupermarket építésén King's Lynnben. A helyszínen, amely sok éven át elhagyott ipari terület volt, egykor templom állt. A meglehetősen romantikus elnevezésű, Falakon kívüli Szűz Mária-templomot lebombázták a háborúban, majd az ötvenes

években teljesen lebontották, hogy helyet csináljanak egy halkonzervgyárnak. Aztán a konzervgyár is bezárt, épülete lepusztult, és most egy ragyogó, új szupermarket épül a helyére. De a helyszín történelme miatt az építőmunkások kötelesek voltak értesíteni a régész terepcsapatot, akik, ahogy az várható volt, egy középkori templom alapjaira bukkantak. Arra viszont nem igazán számítottak, hogy még egy felfedezést tesznek az egykori főoltár alatt: egy koporsót találtak, amely vélhetőleg a tizennegyedik századi püspök maradványait tartalmazza.

A felfedezésnek több okból is hírértéke volt. A templom említésre kerül a *Domesday Book*ban, és maga Augustine püspök is fontos szerepet játszik egy tizennegyedik századi krónikában, amelyet a norwichi székesegyházban őriznek. Ami azt illeti, mindig úgy gondolták, hogy Augustine-t, az első püspökök egyikét a székesegyházban helyezték végső nyugalomra. Mit keresett hát egy meglehetősen jelentéktelen plébánia-templomban eltemetve King's Lynnben? De a koporsón lévő feliratok és a faanyag kormeghatározása is határozottan Augustine püspökre utalt. A következő lépés a csontok szénizotópos kormeghatározása lesz, de időközben valaki úgy döntött, hogy a nyilvánosság előtt nyissák fel a koporsót, válogatott közönség szeme láttára – beleértve a Smith családot.

Ez a másik ok. A Smith család a mai napig él és virul Norfolkban. A történelem során a tagjai közt voltak katolikus mártírok és protestáns áruelők, I. Erzsébet nemesi címet adományozott nekik, és közülük volt egy hamvába holt próbálkozáshoz, hogy megtartsák King's Lynnt

a royalistáknak a polgárháború során. Lord Danforth Smith, a nemesi cím jelenlegi hordozója versenyllovak tréner, valamint, akaratán kívül, helyi híresség. A fia, Randolph, akit általában valamelyik amerikai színésznővel, esetleg egy orosz teniszezővel látni összebújva, lazábban kezeli a nyilvánosságot, és rendszeres szereplője a pletykalapoknak. A régebbi Smithék komolyabb gondolkodásúak voltak, és a nagylelkűségük látható jelei mindenütt ott vannak Norfolkban. A múzeum mellett ott van még a Smith szárny a kórházban és a Smith Művészeti Gyűjtemény a kastélyban. Még Ruth egyetemén is dolgozik egy Smith nevű helytörténeti professzor, bár már évek óta nem mutatkozott a nyilvánosság előtt, és Ruth szerint lehet, hogy már nem is él.

Leparkolja ütött-kopott kocsiját a múzeum előtt. A múzeum oldalában lévő parkoló üres. Korán érkezett, még csak negyed három van, de arra már nincs ideje, hogy hazamenjen és visszajöjjön. Akár be is mehet a múzeumba, és körülnézhet. Ruth imádja a múzeumokat, ami szerencsés, hisz régészként is éppen eleget kellett poros vitrinek tartalmát vizsgálgatnia. Emlékszik, hogy gyerekkorában járt Forest Hillbe a Horniman Múzeumba. Varázslatos hely volt, tele maszkokkal és kitömött madarakkal. Ha jobban belegondol, valószínűleg a Horniman volt az a hely, ahol elkezdett érdeklődni a régészet iránt. Volt egy gyűjteményük kovakő eszközökből, köztük olyanok is, amelyek a norfolki Grimes Graves kovakőbányából származtak. Emlékszik, hogy sokkolta a felismerés, hogy ezeket a fura formájú köveket tényleg *a kezében fogta* valaki, aki évezredekkel korábban élt. A gondolattól, hogy az ember kiáshat valamit,

ami ilyen régi, valamit, amin dolgozott és amit finomított az a rejtélyes lény, akit kőkori emberként ismerünk, a mai napig libabőrös lesz; ez segítette át sok hosszú és sikertelen ásatáson. Mindig ott motoszkál az ember fejében, hogy a következő rög alatt ott lesz az a tárgy – elnyűtt és felismerhetetlen, kivéve a szakértő szemnek –, amely örökre megváltoztatja az emberi gondolkodást. Ruth maga is tett pár szerencsés felfedezést. De mindig ott van az igazán nagy felfedezés lélegzetelállító gondolata, a vitrin, amelyen az áll majd, hogy „Dr. Ruth Galloway felfedezése”, a cikkek, egy könyv... Benyomja a bejárati ajtót.

A Horniman kis múzeum, de a maga módján lenyűgöző: elől óratorony tartozik hozzá, a hátuljában üveg ház kapott helyet. A Smith Múzeum valami egészen más. Egy alacsony téglapépület, amit két irodaépület fog közre. Tompavörösre festett, túlnyúló oromzatával úgy néz ki, mintha kalapot viselne, amit jól a fejébe húzott. Lépcsősor vezet az ívelt, vörös ajtóhoz, amely mellett egy bizalomgerjesztő „Üdvözöljük!” feliratú tábla áll. Ruth benyit az ajtón, és egy kis előtérben találja magát, ahol a legmeghatározóbb látvány egy kitömött madár egy vitrinben és egy festmény, amely egy dühös kinézetű, parókás férfit ábrázol. Van falújság is, rátűzve néhány megfakult szórólap, és egy asztal, rajta fénymásolatok, amiken meglehetősen optimista módon az áll, hogy „iskolás csoportok részére”. De semmi jele, hogy itt egy médiaesemény zajlana. Se falatkák, se bor (Ruth biztos benne, hogy ételről is szó volt), se sajtóanyag, de még csak egy poszter sem hirdette a püspök koporsójának ünnepélyes felnyitását. A plafonról lógó sárgás csillár

még mindig lengedezett attól, hogy Ruth benyitott az ajtón. Máskülönben teljes csend honolt.

Ruth benyomja a lengőajtót, és egy hosszú helyiségben találja magát, amelyben mindkét oldalon végig plafonig érő üvegvitrinek sorakoznak. Nincsenek ablakok, maguk a vitrinek szolgálnak egyetlen fényforrásként, kísérteties, derengő fényvel világítanak. Ruth megáll, és megszemléli az egyik vitrint. „Fülesbagoly” felirat áll rajta, és egy jókora kitömött madár van benne, amely vádló tekintettel néz Ruthra. Ő erre sietve továbbmegy, de nem tud szabadulni a gondolattól, hogy a bagoly követi őt a szemével. A következő, „Dolmányos sirály” feliratú üvegszekrényben egy raj sirály csipked halálra egy bárányt. A madarak csőre csupa vörös festék, a bárány pedig rezignált, cinikus arckifejezéssel néz felfelé. Pár lépés, és már az erdőben járunk, porlepte rókák bámulnak barnára festett üregekbe, fatörzsre kötözött mókusok, borzok nézik üveges tekintettel a molyrágta nyulakat, egy háromlábú szarvas egy papírmásé kőnek támasztva áll. Ruth egyre gyorsabban szedi a lábát, a bundák és a tollazatok összemósódnak, a léptei visszhangoznak a csempén.

Átmegy a terem túloldalára, hogy szemügyre vehesse az ott lévő vitrineket is. Itt a halloween világa váltja fel a preparátumokét. Ezen az oldalon az állatok csupán csontvázak, vékony csontjaik felfüggesztve fityegnek, mint egy kiságyforgó, a festett háttér a kék égbolt akar lenni fehér felhőkkel és V alakban repülő madárrajjal. Nagy vidra, cickány, törpecickány, óriás aranyvakond, európai sün. Mind ugyanúgy néznek ki, és meglege-

tősen szomorú látvány, ahogy ott lógnak a kis gépelt névfelirataik mellett. A legnagyobb vitrinben lévő csontváz hozzájuk képest óriási. Ruth meglepetten olvassa a feliratot, miszerint ez szimplán egy háziasított ló. A hosszúkás koponya hatalmas fogakkal vigyorg e mélabús helyen. Ruth, aki nagyon kedveli a lovakat, együttérzően rámosolyog, majd továbbsiet.

A kiállítóterem végén a csempéről szőnyegre lép, és meglepetésére egy vörös falú viktoriánus dolgozószobában találja magát. Egy szarvasbika-trófea lebeg a festett kandalló felett, egy íróasztalnál férfi ül, bőszen ráncolja a szemöldökét, s közben tintatartóba mártja a tollát.

– Elnézést... – szólal meg Ruth, majd feltűnik neki, hogy a férfi szeme poros, és hiányzik egy karja.

Kötél választja el az íróasztalnál ülő alaktól, de Ruth közelebb hajol, és elolvassa a feliratot:

Percival, Lord Smith, 1830–1902, kalandor és preparátor. A múzeumban látható legtöbb kiállítási tárgyat Lord Smith gyűjtötte össze lenyűgöző élete során. Lord Smith természet iránti szeretetét mutatja az állatok és madarak nagyszerű gyűjteménye, melyek nagy részét ő maga lőtte és tömte ki.

Érdekes módja a természet világa iránti szeretetünk kifejezésének, hogy a nagy részét lelőjük, gondolja Ruth. Ekkor észreveszi a puskákat a falon a viaszbábu Lord Smith feje fölött. Akár élő, akár holt, kellemetlen alaknak tűnik.

Két irányban lehet távozni Lord Smith dolgozószobájából. Az egyik ajtón az „Újvilági Gyűjtemény”, a másikon a „Helytörténet” felirat áll. Ruth megáll, úgy érzi magát, mint Alice Csodaországban. Egy alig hallható hangra lesz figyelmes, amely suttogásra emlékeztet, így a Helytörténet irányába fordul. Kedve lenne megnézni egy megnyugtató összeállítást Norfolk múkincseiből. Reméli, hogy ott már nem lesznek viaszbabuk és bebalzsamozott állatok.

A kívánsága teljesül. A helytörténeti terem üresnek tűnik, csak egy koporsó áll benne egy kecskelábú asztalon, mellette a földön egy test. A nyitott ablakon beáramló fuvallat pörgeti a padlón heverő ismertetőfüzet lapjait, ami úgy hangzik, mintha egy csapdába esett madár verdesne a szárnyával.